

O družinski oskrbi blaznih.

Spisal dr. Fran Göstl, vodja deželne blaznice.

Skrb za blaznike se je šele koncem prošlega (XIX.) veka razvila tako, da zadovoljuje nazorom vede in ustreza zahtevam človekoljubja. Prej se je v prvi vrsti skrbelo za to, da so se bolniki, zlasti oni, ki so postali ali bi utegnili postati nevarni sebi ali drugim, internirali v zavodih. Zdaj se predvsem skrbi za to, da se jim stanje izboljša ter da tudi oni, ki povsem ne ozdravijo, postanejo po možnosti koristni člani človeške družbe. Moderne blaznice imajo poleg bolnišnice tudi kolonije in familiarno oskrb.

V kolonijah se bolniki, uživajoči večjo prostost, pečajo zlasti s poljedelskimi opravili. Kolonije so v bistveni zvezi z zavodom in bolniki v njih pod nad-

WILLIAM TAFT,
predsednik ameriških Združenih držav

zorstvom zdravnikov in strežnikov. V družinski oskrbi pa žive kot člani rodbine pri tujih družinah skoro povsem svobodno, se pečajo z delom, in samo od časa do časa jih obišče zavodov zdravnik. Družinska oskrb je neprecenljive vrednosti za one mirne in izboljšane bolnike, ki nimajo lastne rodbine in lastnega doma, a tudi mnogim, ki brez nje životarijo v takozvani „občinski oskrbi“ hraneč se od hiše do hiše v najneugodnejših razmerah.

V Gheelu v Belgiji so prebivalci že od starih časov sem v svojih družinah oskrbovali po enega ali dva tuja umobolna. Ta familiarna oskrb se je pozneje po psihiatrih preuredila, izpopolnila in izvedla v veliki meri. Po tem zgledu so se tudi v drugih deželah osnovala družinske oskrbi. Dandanes so v

navadi po vsem kulturnem svetu, dasi so se vobče razvile šele zadnjih 25 let.

Izkazalo se je, da so bili pomisleki in dvomi, ki so se izražali proti družinski oskrbi, neopravičeni. Zlasti se je ugovarjalo, da je večje število blaznikov po raznih družinah na razmeroma malem teritoriju kvarljivo za občo varnost — toda izkazalo se je, da se vsled tega nikjer ni primerilo več nesreč ali zločinov. Umevno je to, ako je familiarna oskrb izvedena pod vodstvom in nadzorstvom veččega zdravnika.

Da ne navajamo podatkov iz raznih dežel, se omejimo le na nekatere. Na Škotskem, kjer je oskrb za blaznike zgledna, kjer so zavodi vzorni v vsakem oziru, so imeli leta 1902. pri svojih 954 in pri tujih 1677 bolnikov v družinski oskrbi. Po Nemškem so v zadnjih letih pri mnogih zavodih (zgleden v tem oziru je Alt-Scherbitz) osnovali kolonije in družinsko oskrbovanje. V prestolnem mestu Berlinu je bilo leta 1902. 382 — a leta 1907. že 583 bolnikov oskrbovanih v družinah, in to izvečine pri tujih, ne pri svojih domačih. To nam kaže, da ta oskrb ni mogoča le na kmetih, temveč tudi v velikih mestih. Tudi pri nas so pred par leti pričeli razmotrivati, da bi na Dunaju, in to v mestu samem, pričeli z družinsko oskrbjo blaznikov. Doslej so jo v veliki meri izvedli v okolici Mauer-Öhlinga. Ta blaznica se je otvorila šele pred 6 leti. V njej se po modernih principih psihiatrije v vsakem oziru dosegajo krasni rezultati. V zavodu samem se goji vsakovrstno delo v zelo velikem obsegu. Poleg zavodovih zgradb se je osnovala mala, zdaj vedno bolj naraščajoča kolonija, kjer bivajo blazniki v družinah strežnikov, in tudi po sosednjih vaseh in krajih so pričeli z družinsko oskrbjo blaznih med kmečkim prebivalstvom. Število oskrbovancev je naraščalo od leta do leta. 31. decembra 1903 je bilo 23 moških, 46 ženskih — skupaj 69 bolnikov v družinski oskrbi; 31. decembra 1904 že 62 moških, 118 ženskih, skupaj 180 — 31. decembra 1905 pa 87 moških, 134 ženskih, skupaj 221. V Nižji Avstriji je poleg tega kolonija Haschhof pri Kierhingu in v področju blaznice Ybbs ob Donavi manjša družinska oskrb. (31. decembra 1905 18 moških, 15 ženskih, skupaj 33.)

Od vseh veljavnih psihiatrov imamo priznanja za veliko veljavo in nepričakovano lepe rezultate familarne oskrbi.